Europos Parlamentas
2019-2024

Užsienio reikalų komitetas

2023/2107(INI)

14.9.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl ES ir Japonijos santykių
(2023/2107(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Reinhard Bütikofer

Susijusio komiteto pagal Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnį nuomonės referentas:
Danilo Oscar Lancini, Tarptautinės prekybos komitetas

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES ir Japonijos santykių
(2023/2107(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 13 d. Briuselyje vykusiame 29-ajame ES ir Japonijos aukščiausiojo lygio susitikime priimtą bendrą pareiškimą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 12–13 d. Strasbūre įvykusį 41-ąjį ES ir Japonijos tarpparlamentinį susitikimą,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Japonijos strateginės partnerystės susitarimą[1],

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Japonijos ekonominės partnerystės susitarimą[2], galiojantį nuo 2019 m. vasario mėn.,

– atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 27 d. ES ir Japonijos aukščiausiojo lygio susitikime priimtą dokumentą „Kuriant žaliąjį aljansą mūsų aplinkai apsaugoti, klimato kaitai sustabdyti ir aplinkos atžvilgiu tvariam augimui užtikrinti“,

– atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 21 d. Tarybos patvirtintą ES saugumo ir gynybos strateginį kelrodį,

– atsižvelgdamas į 2016 m. birželio mėn. strateginį dokumentą „Bendra vizija, bendri veiksmai: stipresnė Europa. Visuotinė Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategija“,

– atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 16 d. bendrą komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „ES strategija dėl bendradarbiavimo Indijos ir Ramiojo vandenynų regione“ (JOIN(2021)0024) ir kelių ES valstybių narių priimtas strategijas dėl Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono,

– atsižvelgdamas į bendrą komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Strategija „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

– atsižvelgdamas į 2019 m. rugsėjo 27 d. Briuselyje per pirmąjį Europos sujungiamumo forumą pasirašytą Europos Sąjungos ir Japonijos partnerystę tvaraus sujungiamumo ir kokybiškos infrastruktūros srityje,

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 20 d. bendrą komunikatą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Europos ekonominio saugumo strategija“ (JOIN(2023)0020),

[1] OL L 216, 2018 8 24, p. 4.
[2] OL L 330, 2018 12 27, p. 3.

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 3 d. per pirmąjį Japonijos ir ES skaitmeninės partnerystės tarybos posėdį pasirašytą ES ir Japonijos bendradarbiavimo memorandumą dėl puslaidininkių ir bendradarbiavimo memorandumą siekiant remti saugų ir atsparų jūrinių kabelių junglumą,

– atsižvelgdamas į ES ir Japonijos administracinį susitarimą dėl bendradarbiavimo svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandinėse, dėl kurio susitarta 2023 m. liepos 6 d.,

– atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 2 d. Komisijos ir Japonijos pasirašytą bendradarbiavimo memorandumą dėl vandenilio,

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 10 d. bendrą komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl ES jūrų saugumo strategijos ir jos veiksmų plano atnaujinimo „Patobulinta ES jūrų saugumo strategija kintančioms jūrų grėsmėms šalinti“ (JOIN(2023)0008),

– atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 14 d. Tarybos sprendimą (ES) 2023/362 dėl Europos Sąjungos ir Japonijos susitarimo dėl Europos Sąjungos valstybių narių ir Japonijos susitarimų dėl oro susisiekimo paslaugų tam tikrų nuostatų pasirašymo Sąjungos vardu[3],

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 15 d. pasirašytą EUNAVFOR ATALANTA ir Japonijos dislokavimo antžeminių pajėgų kovojant su rasizmu administracinį susitarimą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 13 d. pasirašytą Jungtinio tyrimų centro (JRC) ir Nacionalinio mokslo ir technologijų politikos instituto (NISTEP) pagrindų susitarimą mokslinių tyrimų srityje dėl bendradarbiavimo prognozavimo srityje,

– atsižvelgdamas į skaitmeninės prekybos principus, priimtus 2023 m. birželio 27 d. vykusiame trečiajame ES ir Japonijos aukšto lygio dialoge ekonomikos klausimais,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2023/1453, kuriuo panaikinamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1533, kuriuo dėl avarijos Fukušimos branduolinėje elektrinėje nustatomi specialūs Japonijos kilmės arba iš jos išsiųstų pašarų ir maisto produktų importo reikalavimai[4],

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo mėn. paskelbtą naują Japonijos planą siekiant laisvo ir atviro Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono („Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono ateitis“),

– atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio mėn. atnaujintas Japonijos saugumo strategijas (Nacionalinę saugumo strategiją, Nacionalinę gynybos strategiją, Gynybos stiprinimo programą),

– atsižvelgdamas į Hirošimos planą siekiant pasaulio taikos,

– atsižvelgdamas į G20 kokybiškų investicijų į infrastruktūrą principus, kurie apima atvirumo, skaidrumo, ekonominio efektyvumo ir skolos tvarumo prioritetus,

– atsižvelgdamas į G20 veiksmų gaires dėl tvaraus finansavimo,

---

[3] OL L 50, 2023 2 17, p. 1.
[4] OL L 179, 2023 7 14, p. 90.

– atsižvelgdamas į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) konvenciją dėl kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose,

– atsižvelgdamas į EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms dėl atsakingo verslo,

– atsižvelgdamas į G7 partnerystę pasaulinės infrastruktūros ir investicijų srityje,

– atsižvelgdamas į 2023 m. rugpjūčio 18 d. bendrą pareiškimą dėl naujos trišalės partnerystės eros, dėl kurio Japonija, Korėjos Respublika ir Jungtinės Amerikos Valstijos susitarė trišaliame vadovų aukščiausiojo lygio susitikime, vykusiame Kemp Deivide,

– atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 25 d. pranešimą „2030 m. NATO: vieningi naujojoje eroje“, kurį parengė Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) generalinio sekretoriaus paskirta svarstymų grupė,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Chartiją,

– atsižvelgdamas į JT jūrų teisės konvenciją (UNCLOS), sudarytą 1982 m. gruodžio 10 d. ir įsigaliojusią 1994 m. lapkričio 16 d.,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl branduolinio ginklo neplatinimo,

– atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 2 d. priimtą JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją dėl agresijos prieš Ukrainą,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimą, kuris įsigaliojo 2016 m. lapkričio 4 d.,

– atsižvelgdamas į Europos Parlamento 2014 m. balandžio 17 d. rezoliuciją su Europos Parlamento rekomendacija Tarybai, Komisijai ir Europos išorės veiksmų tarnybai dėl derybų dėl ES ir Japonijos strateginės partnerystės susitarimo[5] (SPS),

– atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Japonijoje nustatytos asmens duomenų apsaugos tinkamumo[6],

– atsižvelgdamas 2020 m. liepos 8 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl tarptautinio ir vidaus tėvų vykdomo ES vaikų grobimo Japonijoje[7],

– atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl ES prekybos politikos peržiūros[8],

– atsižvelgdamas į 2021 m. sausio 21 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl glaudesnių sąsajų ir ES ir Azijos santykių[9],

---

[5] OL C 443, 2017 12 22, p. 49.
[6] OL C 388, 2020 11 13, p. 150.
[7] OL C 371, 2021 9 15, p. 2.
[8] OL C 425, 2021 10 20, p. 155.
[9] OL C 456, 2021 11 10, p. 117.

– atsižvelgdamas į 2022 m. birželio 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl ES ir saugumo iššūkių Indijos ir Ramiojo vandenyno regione[10],

– atsižvelgdamas į 2023 m. sausio 18 d. Europos Parlamento rezoliuciją „Bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimas. 2022 m. metinis pranešimas“[11],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0000/2023),

A. kadangi 2024 m. ES ir Japonija švęs diplomatinių santykių 50-ies metų sukaktį;

B. kadangi Japonija yra artimiausia ES strateginė partnerė Indijos ir Ramiojo vandenynų regione; kadangi abi šalys turi labai platų vertybių ir tikslų spektrą;

C. kadangi, atsižvelgiant į didėjančią Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono ekonominę, demografinę ir politinę svarbą ir jo strateginę padėtį geopolitiniu bei geoekonominiu požiūriu, nepaprastai svarbu, kad ES bendradarbiautų su Japonija;

D. kadangi ES ir Japonija siekia taikos ir stabilumo visame Indijos ir Ramiojo vandenynų regione, visų pirma skatindamos visas valstybes laikytis UNCLOS; kadangi Japonija yra svarbi taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos gynėja regione;

E. kadangi 2022 m. gruodžio mėn. Japonija priėmė naujas nacionalines saugumo ir gynybos strategijas;

F. kadangi ES ir Japonija išreiškė savo paramą Ukrainai ir prieštaravimą Rusijos žiauriam, neišprovokuotam ir neteisėtam agresijos karui;

G. kadangi tiek ES, tiek Japonija įsipareigojo iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą;

H. kadangi ES ir Japonija įsipareigojo remti saugias ir tvarias junglumo jungtis;

I. kadangi bendradarbiavimas mokslo, visuomeniniais, kultūriniais ir politiniais klausimais bei abipusis keitimasis patirtimi gali sustiprinti partnerystę ir suteikti naudos abiejų šalių piliečiams;

J. kadangi 2022 m. gegužės 12 d. Tokijuje vykusiame ES ir Japonijos aukščiausiojo lygio susitikime buvo užmegzta Japonijos ir ES skaitmeninė partnerystė;

K. kadangi 2023 m. gegužės 13 d. Stokholme įvyko antrasis ES ir Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono ministrų forumas;

L. kadangi 2022 m. gegužės 19–21 d. Hirošimoje buvo surengtas 49-asis G7 aukščiausiojo lygio susitikimas;

[10] OL C 493, 2022 12 27, p. 32.
[11] OL C 214, 2023 6 16, p. 26.

M. kadangi Japonija dalyvauja keturšaliame dialoge saugumo klausimais (QUAD);

1. pabrėžia, kad ES ir Japonija palaiko išskirtinius bendraminčių partnerių santykius, paremtus tvirtu bendrų vertybių, demokratijos, bendrų tikslų ir abipusiškai suderinamų interesų pagrindu, todėl Japonija – tai viena svarbiausių ir patikimiausių ES partnerių pasaulyje; tvirtai pabrėžia, kad ES yra suinteresuota stiprinti ir plėsti šią partnerystę dvišaliu pagrindu, taip pat keliašalėmis ir daugiašalėmis aplinkybėmis; pasisako už Europos komandos požiūrį į šiuos santykius;

2. pripažįsta esminį ES ir Japonijos ekonominės partnerystės susitarimo bei ES ir Japonijos SPS vaidmenį palaikant šiuos santykius; primygtinai ragina likusias tris ES valstybes nares, kurios dar neratifikavo SPS, tai padaryti; ragina visapusiškai įgyvendinti abu susitarimus; palankiai vertina tai, kad rezgamas vis tankesnis dvišalių dialogų, konsultacijų, memorandumų ir susitarimų tinklas, daugiausia dėmesio skiriant metiniam ES ir Japonijos aukščiausiojo lygio susitikimui; taip pat palankiai vertina vis glaudesnius Japonijos ir atskirų ES valstybių narių santykius;

3. giria Japoniją už pirmininkavimo G7 darbą 2023 m. ir apskritai puikų bendradarbiavimą G7 sistemoje; atkreipia dėmesį į tai, kad ES turi labai glaudžiai bendradarbiauti su Japonija ir G20, JT bei jų specializuotose agentūrose, UNFCCC, tarptautinėse standartizacijos organizacijose ir finansų įstaigose bei kituose tarptautiniuose forumuose, siekiant taikos, žmogaus teisių, gerovės, teisinės valstybės ir darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo;

4. susidomėjęs atkreipia dėmesį į Japonijos pastangas skatinti stabilią Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono architektūrą, pavyzdžiui, jai dalyvaujant QUAD, bendradarbiaujant su Ramiojo vandenyno salų valstybėmis arba neseniai sudarant Kemp Deivido susitarimą su Korėja ir JAV; toliau atkreipia dėmesį į Japonijos susirūpinimą dėl Šiaurės Korėjos; ketina nuolat bendradarbiauti su Japonija, kad būtų pasipriešinta agresyviai Kinijos politikai kaimyninių šalių atžvilgiu; pritaria Japonijos pozicijai, kad Taivanas yra svarbus partneris ir brangus draugas; taip pat pritaria Japonijos pozicijai, kad Pietryčių Azijos valstybių asociacija (ASEAN) yra labai vertinga; palankiai vertina tai, kad kai kurie nauji ministrų pavaduotojų portfeliai taip pat apima ES (tokiose grupėse, kaip Japonija / Australija / Korėja / ES ir Japonija / Korėja / JAV / ES);

5. yra dėkingas už 7,6 mlrd. JAV dolerių tvirtą ir ryžtingą paramą, kurią Japonija teikia Ukrainai jos savigynai Rusijos agresijos kare; pritaria Japonijai, kad nepaprastai svarbu skatinti visų tarptautinių subjektų, remiančių Jungtinių Tautų nacionalinio suverenumo ir teritorinio vientisumo principus, veiksmų suderinimą kovojant su imperialistiniu revizionizmu ar hegemonine prievarta; reiškia aiškų ES įsipareigojimą remti pastangas palaikyti taiką ir stabilumą Indijos ir Ramiojo vandenynų regione, ypač Pietų Kinijos jūroje, Rytų Kinijos jūroje ir Taivano sąsiauryje, ir skatinti laisvą bei atvirą Indijos ir Ramiojo vandenynų regioną;

6. nori bendradarbiauti su Japonija plėtojant labiau subalansuotus santykius su globaliųjų Pietų šalimis; pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti būtiną kovos su klimato kaita politikos finansavimą, tvarią ir laisvą prekybą ir sąžiningą tarptautinę energetikos pertvarką; pabrėžia iniciatyvos „Global Gateway“ ir partnerystės pasaulinės infrastruktūros ir investicijų srityje svarbą; palankiai vertina pirmuosius penkis ES ir Japonijos junglumo projektus ir projektą „Far North Fiber“;

7. atkreipia dėmesį į Japonijos nacionalinės saugumo strategijos pokyčius; toliau remia Japonijos įsipareigojimą kurti pasaulį be branduolinių ginklų; ragina užmegzti visapusišką ES ir Japonijos partnerystę saugumo srityje, kuri būtų intensyvesnių konsultacijų, bendrų pratybų, bendrų mokslinių tyrimų ir plėtros gynybos srityje bei darbo rengiant bendrą veiksmų ekstremaliosios situacijos atveju planą kilus pavojingoms krizėms pagrindas; palankiai vertina valstybių narių 2+2 dialogo su Japonija formatus; palankiai vertina NATO atskiros pritaikytos partnerystės su Japonija programą, tačiau apgailestauja dėl to, kad vėluojama atidaryti NATO ryšių biurą Japonijoje; siūlo sukurti ES / NATO / AP4 (Japonija, Korėja, Australija ir Naujoji Zelandija) dialogo saugumo klausimais formą; ragina Europos išorės veiksmų tarnybą paskirti karo atašė Tokijuje; palankiai vertintų derybas dėl ES ir Japonijos susitarimo dėl dalyvavimo bendrųjų sąlygų; kritiškai vertina tai, kad projekte „Bendradarbiavimo saugumo srityje Azijoje ir su Azija stiprinimas“ (ESIWA) nesprendžiami esminiai klausimai; ragina stiprinti bendradarbiavimą informuotumo apie padėtį jūroje srityje remiantis iniciatyva „Indijos vandenyno svarbiausi jūriniai keliai“ (CRIMARIO); primygtinai tvirtina, kad reikia įtraukti netradicinius saugumo klausimus, pvz., dezinformaciją, kibernetinius klausimus, kosmosą ir klimato kaitą;

8. pritaria tam, kad Japonija akcentuoja ekonominį saugumą, ir palankiai vertina tai, kad ji pritaria rizikos mažinimo paradigmai; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į G7 koordinavimo dėl ekonominės prievartos platformą; atkreipia dėmesį į didžiulę ES ir Japonijos skaitmeninės partnerystės svarbą; vertina G7 bendradarbiavimo skaitmeninių technologijų standartizacijos srityje sistemą, bendradarbiavimą su Japonijos metalų ir energetinio saugumo organizacija (JOGMEC) svarbiausiųjų žaliavų srityje, dialogą pramonės politikos klausimais ir Hirošimos dirbtinio intelekto procesą siekiant atsakingo dirbtinio intelekto (DI); apgailestauja dėl Japonijos nenoro dalyvauti programoje „Europos horizontas“ ir remia Tarybą bei Komisiją skatinant šį tikslą;

9. apgailestauja dėl to, kad 2021 m. sukurtas ES ir Japonijos žaliasis aljansas vis dar yra iš esmės neįvykdytas pažadas; pažymi, kad Japonija įsipareigojo išleisti vandenį iš Fukušimos elektrinės tik remdamasi moksliniais standartais, skaidrumu ir nepriklausoma priežiūra; tikisi, kad 28-ajame UNFCCC šalių konferencijos susitikime (COP 28) Japonija imsis proaktyvesnio vaidmens nuostolių ir žalos, taip pat kovos su klimato kaita finansavimo srityse;

10. pabrėžia žmonių tarpusavio ryšių svarbą dalijantis patirtimi, susijusia su lyčių lygybe, senėjančia visuomene, naujais kultūriniais pokyčiais ar darbo praktika, ir ją palyginant; vertina parlamentinius mainus ir dialogą žmogaus teisių klausimais, kuriuose galime aptarti mirties bausmę Japonijoje; siūlo sukurti ES ir Japonijos jaunųjų lyderių forumą pasaulinės partnerystės tema; pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl tėvų vykdomo vaikų grobimo; palankiai vertina 2022 m. Japonijos vyriausybės gaires dėl pagarbos žmogaus teisėms atsakingo tiekimo grandinėse ir palankiai vertina jos pastangas 2024 m. priimti teisės aktus, kurie būtų lygiaverčiai ES įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvai;

11. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai bei Japonijos vyriausybei.